

obligatur; Si irrationabilis, negligendus est, §. 11. quantum fieri potest, animo ejiciendus. Sed hæc duæ posteriores improprie veniunt nomine Conscientiæ. §. 12. Invitum ali-Invitum quid dicitur dupliciter, vel per Violentiam vel per Ignorantiam. Violentum est, cujus principium est extra a-Violentem, ut is, qui agit aut patitur, nihil adjuventi ad a-tum actionem conferat. Ut, cum quis tempestate aut venti impetu aliquò abreptus fertur, quò nolebat, aut, cum quis manum tuam vi arripit, eâq; alterum pulsat: Prius est pati, posterius agere, sed ita, ut utriusq; rei principium extrinsecum sit, nec quicquam per se conferat ad illud Agens aut Patiens. §. 13. Datur verò etiam actio Violenta secundum quid, quam aliàs vocant Mixtam sive Mediam, quæ partim per vim extrinsecus, partim per voluntatem intrinsecus fieri videtur, ut sunt ea, quæ fiunt ex metu, vel ad bonum aliquod insigne consequendum, vel ad majus malum evitandum, ut si quis merces in mare projiciat ad evitandum naufragium. §. 14. Invitum per Ignorantiam est, quod fit ob ignorantiam, ita tamen, ut etiam, qui fecit, illius postea poeniteat; ubi observandum est, Ignorare simpliciter idem non esse, quod nescire, cum ea etiam nescire homo dicatur, quæ scire planè non potest, Divisio ignorare autem proprie, quæ scire potest. §. 15. Hæc Ignorantia est vel Vincibilis vel Invincibilis: prior est, cum ea ignoramus, quæ scire poteramus & tenebamur; posterior, cum ea ignoramus, quæ scire quis non poterat. §. 16.